

Kort verslag van heden morgen

Eerst even dit, de volgende bijeenkomst is op dv zaterdag 3 maart. Omdat dit bij de aanvang verkeerd was doorgegeven wilde ik dit even rechtzetten. Verder was ik vanmorgen een half uur te laat omdat m'n lieve vrouwtje de wekker had uitgezet. Het was tenslotte zaterdag, maar ze wist niet dat ik naar Ter Aar zou gaan. De lezing van ds. Veldman ging over Gal. 3:18-29. De eerste anderhalf uur was zeer aangenaam, ook was ik bij tijden innerlijk nog even aangedaan. Ik werd nog vertroost. Niets uit mij, maar al uit Hem...zo reist de Kerk van Christus naar het eeuwige Jeruzalem. Ik in Hem dat is de rechtvaardiging, en Hij in mij dat is de heiliging. Wie het verstaat, die verstaat het! Wat hij opmerkte of vers 23 t/m 25 slaat op de heilshistorie van het aardse bondsvolk Israel of op heilsorde van het geestelijk verkoren bondsvolk Israel, ik denk dat dit heilshistorisch én heilsordelijk uitgelegd kan/mag worden. Bij vers 21 noemde KV terecht de naam van G.H. Kersten, doelende op zijn dogmatiek waarin hij stelt dat een zondaar het leven Christi alrede heeft, wanneer hij aanvankelijk door de wet overtuigd is geworden van schuld en oordeel.....echter zonder door de doding der wet aan een einde te zijn gebracht. Over wat hij opmerkte over de uitleg van Kersten omtrent HC zondag 7, haakte ik even in door op te merken dat Kersten in zijn leerstuk van het wezen en welwezen des geloofs, de goedertierenheden des Heeren (=Gods opzoekende liefde) vermengde met de verbrijzelende/ingestorte liefde Christi. Ook de namen van Comrie en Van der Groe werden genoemd. Het gaat niet om hun persoon, maar om hetgeen zij leerden. Hierover mogen we derhalve gerust stellen dat de leer van Theodorus Van der Groe zich niet leende voor de uitwas van de grijze tussenwegleer van Alexander Comrie. Ik vond dat KV in deze de kool en de geit probeerde te sparen, uit vrees de personen van deze oudvaders tegenover elkaar te zetten.

Over de leer der dopen

In het latere gedeelte ging KV vanuit vers 27 nog wat dieper in op het leerstuk van de doop. En hoewel ik hem zeer lief heb in Christus, en zijn prediking bemin, was ik het omtrent de doop niet met hem eens. Maar dat zal misschien altijd wel zo blijven. Hoewel hij mij misschien beschouwd als een soort doperse drijver, hoop ik niet dat dit verschil van inzicht ons van/uit elkaar zal drijven. Want ik mag toch van harte geloven dat wij beiden, door de geestelijke doop, Christus Jezus hebben aangedaan. Toch kon KV het even niet laten een paar steken onder de gordel uit te delen, richting sommigen die hier andere gedachten over hebben. Het zij hem van harte vergeven, van hem kan ik het wel hebben. Ik deed hieromtrent een enkele opmerking, maar had verder geen lust om te gaan twisten. Hoedanig de leraren der afscheiding de rechtvaardigingsleer der apostelen verbogen en verdraaid hebben overeenkomstig de dogmatiek en leerstellingen van ds. G.H. Kersten, zo doet (naar mijn bescheiden mening) ds. K. Veldman omtrent de zuigelingendoop wezenlijk niet anders door de leer der dopen te verklaren volgens de belijdenis der reformatie. Wat bedoel ik daarmee? Namelijk dit, men kijkt eerst waar men wil eindigen, c.q. in welke dogma men zich vinden kan/wil, in plaats van alleen te blijven bij hetgeen in Gods Woord geschreven staat. Om in deze toch maar niet van de gereformeerde traditie af te willen wijken. Over de geloofsdoopt hebben we geen verschil, het gaat mij in deze dus alleen om de zuigelingendoop. Calvijn leerde: Wij dopen de kinderen op hun toekomstig GELOOF, omdat de zaden des geloofs alrede in het kind aanwezig zijn. Versta vanuit deze veronderstelde redenering het dankgebed van het doopformulier om zuigelingen te dopen, lees hier: *“Almachtige, barmhartige God en Vader, wij danken en loven U, dat*

Gij ons en onze kinderen, door het bloed van uw lieven Zoon Jezus Christus, al onze zonden vergeven, en ons door uw Heiligen Geest tot lidmaten van uw eniggeboren Zoon, en alzo tot uw kinderen aangenomen hebt, en ons dit met den Heiligen Doop bezegelt en bekrachtigt. Wij bidden U ook, door Hem uw lieven Zoon, dat Gij deze gedoopte kinderen met uw Heiligen Geest altijd wilt regeren, opdat zij christelijke en godzalig opgevoed worden, en in den Heere Jezus Christus wassen en toenemen; opdat zij uw Vaderlijke goedheid en barmhartigheid, die Gij hun en ons allen bewezen hebt, mogen bekennen, en in alle gerechtigheid, onder onzen enigen Leraar, Koning en Hogepriester, Jezus Christus, leven, en vromelijk tegen de zonde, den duivel en zijn ganse rijk strijden en overwinnen mogen, om U, en uw Zoon Jezus Christus, mitsgaders den Heiligen Geest, den enigen en waarachtigen God, eeuwiglijk te loven en te prijzen. Amen.”

Men dankt God dat het kind alrede door God is aangenomen, op grond van het geloof dat wezenlijk nog geschonken moet worden. Voor mij persoonlijk, werkelijk de dwaasheid gekroond! Men eigent zich de belofte alrede toe, alvorens deze door God daadwerkelijk is geschonken en toegepast. Het ware veel beter en Bijbels geweest door te zeggen van, dat gans Israel besneden werd gelijk ook het gans verkoren geestelijke Israel geestelijk besneden werd, Kol. 2:11-14, en vervolgens gedoopt (denk aan de Pinksterlingen). Helaas redeneerde Voetius ook vanuit dezelfde lijn als Calvijn. Ik lees in Gods Woord wél van een heerlijke belofte: *“want u komt de belofte toe en uw kinderen”*, hetgeen vervuld, verheerlijkt en toegepast is geworden aan bijv. de GELOVIGE kinderen van de stokbewaarder die vervolgens gedoopt werden, maar nergens van een verondersteld ingeplant geloof. Deze belofte in Hand. 2:37 heeft God door de eeuwen heen altijd als een rode draad door de geslachten heen getrouw bevestigd. Maar noem mij slechts één voorbeeld uit de Heilige Schrift waar men doopte op grond van een verondersteld gepland geloof. Ik meen derhalve dat de verbondsleer van Calvijn een verlengstuk is van de roomse vervangingsleer. Rome leerde de wedergeboorte door de zuigelingendoop, hetgeen een vervloekte dwaling was, maar Calvijn leerde vanuit zijn verbondsvisie een verondersteld zaad des geloofs gepland in de harten der zuigelingen van de gelovige ouders. Calvijn zag Israel niet als een afschijnsel van het geestelijk verkoren Israel, en was daarom fel tegen een prediking waarin de lijnen der heilshistorie van het aardse Israel en de heilsorde van het geestelijk verkoren Israel elkaar kruiste. Heilshistorie mocht derhalve niet heilsordelijk geprekeerd worden! Israel had afgedaan, de uitwendige kerk was in de lijn, of in de plaats voor Israel gekomen....en de beloftenissen Israels kwamen nu de uitwendige kerk toe. Toen in 1948 de staat Israel werd opgericht en wereldwijd werd erkend, haalden de kerken omtrent deze dingen wel enigszins bakzeil, maar de kerkelijke tradities hierop gegrondvest zijn wezenlijk nooit teniet gedaan. Toch menen we beiden op grond van Gods Woord het gelijk aan onze zijde te hebben. Maar gelukkig kunnen we elkaar verdragen. Er was/is geen haat en wrevel. Zijn opmerking over dat hij Warburton en Bunjan toch ook zeer lief had, deed me goed. Ik denk dat de bekeerde Joden ons straks gaan vertellen wie er van ons in deze dwaalt. Genoeg nu hierover. Deze week kregen enkele lezers van mijn website, die zich hier voor hebben aangemeld, een doopcitaat van Luther gemaaild door een goede vriend van me. Eén van hen vroeg me wat ik daarvan vond. Lees mijn antwoord aan Hendrik onder dit berichtje.

Aangeboden boekjes van Maarten Luther

De belangstelling voor de citatenboekjes van Luther, samengesteld en vertaald door H.C. Van Woerden uit Lunteren, was echter zeer teleurstellend. Van de hele aangeboden stapel zijn slechts twee boekjes meegenomen...!! Dat is toch wat. Sommigen komen van zover rijden om te horen hoe ver het allemaal weg is voor wat betreft de leer der reformatie, en dan laten ze na afloop bij de koffie deze boekjes gewoon liggen. Ik was bedroefd toen ik dit hoorde, want ik

had op m'n website ook al een aanbeveling gedaan. Onderweg naar huis belde ik Van Woerden op om hem deelgenoot te maken van deze lauwheid onder velen. Hij zei me: *"hier staat m'n verstand even stil....in de PKN en zelfs in de Gereformeerde kerken promoten ze dit boek, maar bij ons laten de ouderlingen en de Bereeers het liggen."* Liefde voor deze waarheid is niet af te dwingen. Zou het dan bij de meesten meer nieuwsgierigheid zijn, in plaats van een daadwerkelijke honger en begeerte naar reformatorisch onderwijs? Misschien komt het omdat de meesten geen geld bij zich hadden. Ik hoop dat dit de reden is. Maar wanneer ik op zulke dingen let, denk ik weleens: "zou Nederland wel aan een hervorming toe zijn?" Want met de (door mij) aangeboden 40 prekenets van elk 800 preken van ds. KV, ging het niet wezenlijk niet anders. Ik bood ze aan met de mededeling dat men ze gratis kon meenemen om te beluisteren, en evt. verder te verspreiden. Wanneer men er toch iets voor wilde geven dan was dat voor de koek- en koffiepote. Na tien samenkomsten zou je zeggen, dat die veertig setjes toch lang en breed weg moesten zijn. Maar nee hoor, er staan er nog genoeg. Voor iemand als mij, die zo ontzaggelijk gedwaald heeft, en juist door deze leer (die KV met name in zijn laatste jaren mag preken) door God uit de dwalingen verlost is geworden, werkelijk onbevattelijk en onvoorstelbaar!! Dan vraag ik me weleens af, hoe groot is nu de nood en de geestelijke honger? Bij echte honger keert men een vuilnisbak ondersteboven om te zien of er nog wat eetbaars in is. Als men wist welk een moeite en strijd het heeft gekost om deze preken bij elkaar te verzamelen, en als men wist hoe vele luisteraars van m'n website door deze preken vertroost en nader onderwezen zijn geworden. Het mocht sommigen onder ons nog eens tot een onderzoekschuld worden. Dan wordt het geen moeten meer, maar mogen. Sommigen beschouwen mij misschien als een soort dweperige propagandist voor bepaalde dominees, maar niets is minder waar, want hoewel God hem en anderen voor mij heeft gebruikt, gaat mij in deze toch slechts om de rechtvaardigingsleer der apostelen die door een man als KV als geen ander voorgesteld mag worden. Ook hij moet in deze betuigen, wat heb ik dat ik niet ontvangen heb? Ook hij was in zijn eertijds minder zuiver, bij vergeleken hoe hij met name vanaf zijn periode te Harskamp tot heden mag preken. God heeft hem bijzonder onderwezen! Ook hij kwam uit Amerika terug met een preekschuld, en wenste derhalve niet anders meer te weten dan Christus Jezus en Dien gekruist. De werkheilige Jood tot een dodelijke ergernis, en voor de Griekse wijsgeren een dwaasheid, maar voor hen die het heilgeheim van genade door recht mogen kennen....tot een hemels groot wonder.

DJK

Van: D Kleen

Verzonden: zaterdag 4 februari 2012 0:42

Aan: Hendrik

Onderwerp: Reactie omtrent doopcitaat Luther

Hendrik, ik heb het onderstaande citaat van Luther over de doop ook gelezen...maar ben niet overtuigd geworden. Luther en Calvijn blonken uit in de rechtvaardigingsleer, die zij op grond van de Schriften als geen ander konden stellen en verdedigen. Maar voor wat betreft de kinderdoop hebben ze - zij het ietwat rechtzinniger als Rome - er veel bij gefilosofeerd. Calvijn nog erger dan Luther. Rome verbond de wedergeboorte aan de kinderdoop, dat hebben zij losgelaten. Calvijn heeft hier het veronderstelde (ingeplante) geloof voor in de plaats gesteld. Deze filosofie hadden zij nodig omdat zij de kinderdoop vanuit Gods Woord (haast) niet konden verdedigen. Ook helemaal onderaan in dit stuk komt Luther nergens met Schriftbewijzen, hij redeneert wezenlijk alleen vanuit de kerkelijke traditie waarin hij stond en

geboren was. Ik heb ook het vertoog van Guido des Bres gelezen gericht tegen de wederdopers. Ik ben het in alles met hem eens, behalve over wat hij opmerkt omtrent de kinderdoop. Dit is niet anders als een ordinaire scheldpartij van woorden. Ook hij kon zich niet bedienen vanuit de Schrift, en ook hij redeneerde in de lijn van de roomse kerktraditie waarin hij geboren en lange tijd getogen was. In de tijd der apostelen kwamen velen tot bekering, zelfs hele gezinnen bracht God tot het geloof in Jezus Christus. De stokbewaarder was met al zijn huis aan God gelovig geworden (Hand. 16:34), zouden dan de kinderen van Stefanus, en het huis van Lydia als ongelovigen gedoopt zijn geworden? Ik geloof van niet. Ten eerste niet omdat zij naar 1 Kor. 7:14 in hun vader geheiligd waren, maar temeer omdat de kinderen van een ouderling en/of een diaken, naar de verordening van de apostel Paulus in Titus 1 vers 6, gelovig dienden te zijn. Ten tweede, lezen we in 1 Kor. 16:15 dat de huisgenoten van Stefanus zichzelf de heiligen ten dienste hebben geschikt. In Hand. 16:14 zegt Paulus, dat Lydia een vrouw was die God vreesde, en dat zij gedoopt werd en haar huis. Hand. 16:40 zegt ons, dat deze huisgenoten broeders (in de Geest) waren, die door de apostel werden vertroost. Het oude is voorbij gegaan, ziet, het is (in Hem) alles nieuw geworden. (2 Kor. 5:17) Maar nu zijn wij vrijgemaakt van de wet, overmits wij dien gestorven zijn, onder welken wij gehouden waren; also dat wij dienen in nieuwigheid des geestes, en niet in de oudheid der letter. (Rom. 7:4-6) Die gelooft zal hebben en gedoopt zal zijn, zei den Heere Jezus. En Filippus sprak tot de moorman die gedoopt wenste te worden, indien gij van ganser harte geloofd...zo is geoorloofd. Wanneer we dit omdraaien, dan krijg je: Indien gij niet van ganser hart in Jezus Christus geloofd....ZO IS HET ONGEOORLOOFD DAT MEN U DOPE. De Heere Jezus werd besneden omdat Hij geboren was uit een vrouw, geworden onder de wet....opdat Hij diegenen die onder de wet waren verlossen zou. Zijn doop door Johannes de doper wees op, Zijn besnijdenis (= afsnijding en doding van het vlees)....als zijnde de ondergang in het water, Zijn opstanding....als zijnde de opgang uit het water. Want de letter doodt, maar de Geest maakt levend. (2 Kor. 3:6-9) Na Zijn opgang uit het water ontving Hij de Heilige Geest Die Zich paarde aan Zijn drievoudig ambt dat Hij van Zijn Vader ontving, als Zijnde het VOORWERP des geloofs. Bij de onderwerpen des geloofs (= zijn verkorenen) ging dat in de geestelijke doop wezenlijk niet anders. Daarom zegt bijv. Philpot dat de doop een geestelijke ordinantie is. Denk eens aan de Pinksterlingen, het huis van Cornelius, de Samaritaanse vrouw....etc, zij allen ontvingen de Heilige Geest nadat zij geestelijk besneden waren geworden. Op dit punt bemin ik daarom Bunjan, Philpot, Spurgeon en Gadsby, wanneer zij zeggen: eerst het discipelschap, dan de doop, en dan de gemeenschap door het brood. Naar mijn bescheiden mening, is dit de enige Bijbelse volgorde. God had met het aardse Israel een aards verbond, en met het geestelijk verkoren Israel, vergaderd uit Jood en heiden, een geestelijk verbond. We moeten terug naar het Woord, en de kerkelijke traditie in deze laten varen.

In Welken gij ook besneden zijt met een besnijdenis, die zonder handen geschiedt, in de uittrekking van het lichaam der zonden des vleses, door de besnijdenis van Christus; Zijnde met Hem begraven in den doop, in welken gij ook met Hem opgewekt zijt door het geloof der werking Gods, Die Hem uit de doden opgewekt heeft. En Hij heeft u, als gij dood waart in de misdaden, en in de voorhuid uws vleses, mede levend gemaakt met Hem, al uw misdaden u vergevende; Uitgewist hebbende het handschrift, dat tegen ons was, in inzettingen bestaande, hetwelk, zeg ik, enigerwijze ons tegen was, en heeft datzelve uit het midden weggenomen, hetzelve aan het kruis genageld hebbende; (Kol. 2:11-14)

Hartelijke groet,
D.J. Kleen

LUTHER OVER DE DOOP

Wij hebben nu de **drie voornaamste stukken** [gebod, geloof en gebed] van de algemene christelijke leer behandeld. Maar nu moet daarnaast ook nog gesproken worden over onze **twee Sacramenten** die door Christus ingesteld zijn, en waarover iedere christen – omdat geen christen dit ontberen kan – minstens een eenvoudige en korte onderwijzing moet ontvangen; hoewel men helaas tot nog toe niets daarvan onderwezen heeft. Wij beginnen dan met de Doop, waardoor wij voor het eerst in de christenheid werden opgenomen. Om het goed te kunnen begrijpen, willen wij het ordelijk behandelen en alleen blijven bij wat ons nodig is te weten; want hoe men de Doop moet handhaven en verdedigen tegenover kettters en geestdrijvers willen wij aan de geleerden overlaten. *Deudsch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 212, 3-12.*

Op de eerste plaats moeten wij voornamelijk díé woorden goed kennen waarop de Doop gegrond is en ook alles betrokken is wat hierover gezegd kan worden, namelijk wat de Heere Christus spreekt bij Mattheüs in het laatste hoofdstuk:

‘Gaat heen in de gehele wereld, leert alle volken en doopt hen in de Naam van de Vader, en van de Zoon, en van de Heilige Geest’ (Mattheüs 28:19).

Zo ook bij Marcus in het laatste hoofdstuk:

‘Wie gelooft en gedoopt wordt, die zal zalig worden; maar wie niet gelooft, die zal verdoemd worden’ (Marcus 16:16).

In deze woorden moet je in de eerste plaats opmerken, dat hier gesproken wordt van Gods gebod en inzetting, opdat je niet twijfelt, dat de Doop een instelling van God is; niet door mensen bedacht en verzonnen. Want zo goed als ik kan zeggen dat de Tien Geboden, het Geloof en het Onze Vader geen menselijke gedachten of verzinsels zijn, maar door God Zelf geopenbaard en gegeven, zo kan ik mij er ook op beroemen, dat de Doop geen mensenvondst is, maar door God Zelf ingesteld. Bovendien heeft Hij met ernst en strengheid geboden dat wij ons moeten laten dopen of anders niet behouden worden. Men moet niet denken, dat het net zo onbelangrijk is als het aantrekken van een nieuwe jas. Het is immers van de allerhoogste betekenis, dat men aan de grootheid en heerlijkheid van de Doop vasthoudt; want daarover gaat [in onze dagen] de meeste strijd en twist, omdat de wereld nu vol geestdrijvers is, die roepen: ‘De Doop is maar een uiterlijk ding,’ en ‘uiterlijke dingen zijn nutteloos.’ Laat het dan maar zo uiterlijk zijn als maar kan, hier echter staat Gods Woord en gebod dat de Doop instelt, fundeert en bevestigt. Wat God ingesteld en geboden heeft, kan nooit nutteloos of overbodig zijn, maar is zeker een zeer kostbare zaak, al zou het om te zien, nog minder zijn dan een strohalm. Als men tot nog toe grote waarde heeft gehecht aan de brieven en de bullen waarmee de paus aflaten schonk, altaren of kerken bevestigde, en dat alleen om de brief en het zegel, dan moeten wij de Doop veel hoger en kostbaarder achten, omdat God het Zelf bevolen heeft en het bovendien in Zijn Naam geschiedt. Want zo luiden de woorden: ‘Gaat heen, doopt,’ niet ‘in uw eigen naam,’ maar ‘in de Naam van God.’ *Deudsch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 212, 13 – 213, 11.*

Want in de Naam van God gedoopt worden is niet door mensen, maar door God Zelf gedoopt worden. Daarom, hoewel het inderdaad door een mensenhand geschiedt, is het toch in waarheid Gods Eigen werk, waaruit iedereen zelf wel kan afleiden dat het [namelijk: het werk van de Doop]

groter is dan ieder ander werk door een mens of een heilige gedaan. Want welk werk kan men doen dat groter is dan Gods werk? Hier echter is de duivel bezig ons met valse schijn te verblinden en ons van Gods werk naar ons eigen werk te brengen; immers het schijnt veel uitnemender te zijn als een Kartuizer veel zware en grote werken doet, en wij allen hechten ook de meeste waarde aan datgene wat wijzelf doen en verdienen. De Schrift echter leert op deze wijze: al zou men ook alle werken van monniken – hoe prachtig zij ook schijnen te zijn – op één hoop gooien, zouden zij toch niet zo heerlijk en goed zijn als wanneer God een strohalm zou oprapen. Waarom? Omdat de Persoon [van God] edeler en beter is! Men moet hier namelijk niet de persoon om de werken, maar de werken om de persoon hoogachten, want alleen vanwege de persoon zijn het edele werken. Maar nu komt het dwaze verstand naar voren: omdat het niet zo schoon schijnt als de werken die wijzelf doen, moet het waardeloos zijn. *Deudsch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 213, 12-27.*

Leer dus hieruit een goed begrip te krijgen en te antwoorden op de vraag wat de Doop is, namelijk op deze manier: dat de Doop niet eenvoudig [Dts.: blos] gewoon water is, maar water dat in Gods Woord en gebod vervat is en daardoor geheiligd. Het is dus niets anders dan Goddelijk water, niet omdat het water in zichzelf uitnemender zou zijn dan ander water, maar omdat Gods Woord en gebod erbij komt. Daarom is het een echte aanstoot en ergernis van de duivel, dat nu onze nieuwe geesten [= wederdopers en opstandige groeperingen enz.] de Doop lasteren, Gods Woord en ordening daarvan wegnemen, en er niets anders in zien dan het water dat men uit de put schept, en dan nog bovendien bazelen: ‘Zou een handvol water de ziel helpen?’ Ja, vriend, wie weet niet, dat als het [water en Woord] van elkaar gescheiden wordt, water [gewoon] water is? Hoe durf je echter naar Gods instelling te grijpen en het beste kleinood waarmee God het verbonden heeft ervan af te scheuren, waarin God het vervat heeft en niet wil dat het daarvan gescheiden wordt? Want dat is de kern [inhoud] van het [doop] water: Gods Woord of gebod en Gods Naam; een schat groter en heerlijker dan hemel en aarde. Onderscheid dus goed, dat de Doop heel iets anders is dan alle andere water, niet omdat het van nature anders zou zijn, maar omdat er hier iets heerlijkers bijkomt. Want God Zelf verbindt aan de Doop Zijn eer en legt er Zijn kracht en macht in. Daarom is het niet alleen natuurlijk water, maar Goddelijk, hemels, heilig en zalig water of hoe men er verder ook over roemen kan, alles omwille van het Woord, dat is een hemels, heilig Woord, dat niemand genoeg prijzen kan; want het [Woord] bezit en vermag alles wat God bezit en vermag. Vandaar heeft het [doopwater] ook de natuur of eigenschap dat het Sacrament genoemd wordt, zoals de heilige Augustinus geleerd heeft: ‘Als het Woord bij het water [Lat.: ad elementum] of het natuurlijk wezen komt, wordt het een Sacrament,’ dat wil zeggen een heilige, Goddelijke zaak en teken. *Deudsch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 213, 28 – 214, 17.*

Daarom leren wij altijd dat men de Sacramenten en alle uiterlijke zaken die God verordent en instelt, niet moet aanzien naar de grove uitwendige vormomming [Dts.: larven], zoals men de doppen van een noot bekijkt, maar hoe Gods Woord erin besloten is. Zo spreken wij ook van de stand van de vader, de moeder en de wereldlijke overheid. Als men alleen naar hun neuzen, ogen, huid en haar, vlees en been kijkt, dan lijken zij veel op ongelovigen en heidenen en zou iemand kunnen zeggen: ‘Waarom zou ik deze hoger achten dan anderen?’ Maar omdat het gebod erbij komt: ‘Gij zult vader en moeder eren,’ zie ik iemand anders, getooid en gekleed met majesteit en heerlijkheid van God. Het gebod – zeg ik – is de gouden keten die hij om zijn hals draagt, ja de kroon op zijn hoofd, die mij aanwijst waarom men dit vlees en bloed moet eren. Zo en nog veel meer moet je de Doop eren en hoog houden omwille van het Woord, aangezien God die [Doop] zelf met woorden en daden

geëerd en bovendien met wonderen uit de hemel bevestigd heeft. Want denk je, dat het een kleinigheidje was, toen Christus Zich liet dopen, dat de hemel zich opende (en) de Heilige Geest zichtbaar neerdaalde, en alles vol van de Goddelijke heerlijkheid en majesteit was? Daarom vermaan ik je opnieuw, dat je onder geen beding, die twee: Woord en water, van elkaar moet laten scheiden of losmaken. Want als men het Woord daarvan afzondert, dan is het geen ander water dan wat de dienstmeid in de keuken bij het koken gebruikt, en dan kun je het evengoed de Doop ‘een bad nemen’ noemen. Maar als het [Woord] erbij is, zoals God verordend heeft, dan is het een Sacrament en heet het christelijke Doop [letterlijk: Christusdoop]. Dit is dan het eerste deel over het wezen en de waarde van dit heilig Sacrament. *Deusch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 214, 18 – 215, 2.*

In de tweede plaats, nu wij weten wat de Doop is en hoe men daarover moet denken, moeten wij ook nog leren waarom en waartoe de Doop is ingesteld, dat wil zeggen welk nut hij heeft, wat hij schenkt en bewerkt. Dit kan men ook niet beter afleiden dan uit de woorden van Christus, die reeds aangehaald zijn, namelijk: ‘Wie gelooft en gedoopt wordt, die zal zalig worden; maar wie niet gelooft, die zal verdoemd worden’ (Marcus 16:16). Daarom kan men het heel eenvoudig zo zeggen, dat de kracht, werking, het nut en het doel van de Doop is, dat de mens zalig wordt. Want men doopt iemand niet om een vorst van hem te maken, maar zoals de woorden zeggen, dat hij ‘zal zalig worden.’ Zalig worden betekent, zoals wij weten, niets anders dan verlost te worden van zonde, dood en duivel, in het Rijk van Christus komen en met Hem eeuwig leven. Zo zie je dus opnieuw hoe kostbaar en waardevol de Doop geacht moet worden, omdat wij deze onuitsprekelijke schat daarin ontvangen. Dit toont ook wel duidelijk, dat het maar niet eenvoudig, gewoon water kan zijn. Want enkel water zou dit niet kunnen doen, maar het Woord doet het, omdat – zoals eerder gezegd – de Naam van God er in is. Waar echter Gods Naam is, daar moet ook leven en zaligheid zijn, zodat het met recht een Goddelijk, zalig, vruchtbaar en genaderijk water heet. Want door het Woord krijgt de Doop de kracht om een ‘bad der wedergeboorte’ te zijn, zoals Paulus het noemt in de Brief aan Titus (vgl. Titus 3:5). *Deusch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 215, 3-20.*

Dat echter onze verstandige wijsneuzen [Dts.: klüglinge], de nieuwe geesten [= wederdopers en opstandige groeperingen enz.], beweren dat het geloof alléén behoudt, maar dat de werken en de uiterlijke dingen er niets toe doen, daarop antwoorden wij, dat er zeker niets is dat in ons werkt dan alléén het geloof, zoals wij nog verder zullen horen. Deze leidlieden der blinden willen echter niet zien dat het geloof iets moet hebben, wat het gelooft, dat wil zeggen: waaraan het zich vasthoudt, waarop het staat en steunt. Zo hangt het geloof aan het water en gelooft: dat het de Doop is waarin enkel zaligheid en leven is, niet door het water – zoals al genoeg gezegd is – maar daardoor dat het met Gods Woord en ordening één geworden is [Dts.: verleibet ist] en met Zijn Naam verbonden. Als ik nu dat geloof, wat geloof ik dan anders dan in God, als Degene Die Zijn Woord daarin gegeven en geplant heeft en ons deze uitwendige zaak aanbiedt, waardoor wij deze schat zouden kunnen vastgrijpen? *Deusch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 215, 21-31.*

Nu zijn zij [namelijk, geestdrijvers en dergelijken] zo dwaas, dat zij het geloof en de zaak waaraan het geloof zich hecht en waaraan het gebonden is – al is het zelfs een uitwendige zaak – van elkaar scheiden. Ja, het moet en zal iets uitwendigs zijn, opdat men het met zijn verstand kan begrijpen en verstaan en daardoor in het hart zou kunnen brengen [en geloven], zoals het gehele Evangelie een uitwendige, mondelinge prediking is. Kort gezegd: wat God in ons doet en werkt, wil Hij door deze uitwendige instellingen werken. Als Hij nu spreekt – ja, waarover of waardoor Hij ook spreekt – dan

moet het geloof zich daarheen richten en zich daaraan vasthouden. Nu hebben wij hier de woorden: ‘Wie gelooft en gedoopt wordt, die zal zalig worden...’ (Marcus 16:16). Waarop hebben deze woorden anders betrekking dan op de Doop, dat is het water dat in Gods instelling begrepen is? Daaruit volgt dus, dat wie de Doop verwerpt, die verwerpt Gods Woord, het geloof en Christus, Die ons daarheen wijst en ons aan de Doop bindt. *Deudsch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 215, 32 – 216, 5.*

In de derde plaats: nu wij het grote nut en de kracht van de Doop [begrepen] hebben, laten wij dan verder zien wie de persoon is, die ontvangt wat de Doop geeft en waartoe deze nuttig is. Ook nu weer is dit op zijn best en duidelijk uitgedrukt in dezelfde woorden: ‘Wie gelooft en gedoopt wordt, die zal zalig worden’ (Marcus 16:16), dat is: het geloof alleen maakt de mens waardig om het heilzame, Goddelijke water tot nut [en zaligheid] te ontvangen. Want omdat deze [zaligheid] hier in de woorden bij en met het [doop] water aangeboden en beloofd wordt, kan het niet anders ontvangen worden, dan alleen als wij van harte geloven. Zonder geloof heeft het geen nut, hoewel het in zichzelf waarlijk een Goddelijke en alles overtreffende schat is. Daarom is dit enkele woord: ‘Wie gelooft,’ zo machtig, dat het alle werken – die wij doen kunnen met de bedoeling daardoor zaligheid te verkrijgen en te verdienen – uitsluit en verwerpt. Want het staat vast: wat geen geloof is, doet niets goeds en ontvangt ook niets. *Deudsch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 216, 6-18.*

Maar – zoals immers hun gewoonte is – zeggen ze: ‘De Doop zelf is toch ook een werk, en je beweert dat werken geen enkele waarde hebben voor het verkrijgen van de zaligheid; maar wat doet het geloof er dan nog toe? Antwoord [hierop]: Ja, onze werken dragen zeker niets bij tot onze zaligheid, maar de Doop is niet óns werk, maar een werk van God, want je moet – zoals gezegd – de christelijke Doop [letterlijk: de Christusdoop] ver gescheiden houden van gewoon een bad nemen. De werken van God zijn echter heilzaam en nodig tot zaligheid en zij sluiten het geloof niet uit, maar vereisen [of versterken, het oude dubbelzinnige ‘fodern’ = ‘fordern’ of ‘fördern’] het juist, want zonder geloof zou men het niet kunnen aangrijpen. Immers door water over je heen te laten gieten, heb je de Doop niet ontvangen of gehouden, namelijk, niet op een wijze die je tot nut zou kunnen zijn. De Doop wordt je echter tot nut, als je je laat dopen op grond van Gods bevel en instelling, daarbij in de Naam van God, opdat je in het water de beloofde zaligheid ontvangt. Dit kan toch de hand of het lichaam niet tot stand brengen, maar het hart moet het geloven. Zo zie je dus duidelijk dat het geen werk is door ons gedaan, maar een schat die Hij ons geeft en die het geloof aangrijpt, zoals ook de HEERE Christus aan het kruis niet een werk van ons is, of iets dat wij geleden hebben, maar een Schat, Die Hij ons schenkt en het geloof aangrijpt. Daarom doen zij ons onrecht, die tegen ons tekeergaan, alsof wij tegen het geloof prediken, terwijl wij juist alleen het geloof prediken, omdat het geloof zo onmisbaar is dat wij zonder geloof niets kunnen ontvangen of gebruiken. *Deudsch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 216, 19-37.*

Zo hebben wij dan de drie onderscheiden zaken die men van dit Sacrament moet weten [behandeld], maar vooral en meest dat het een instelling van God is, die in ere gehouden moet worden. Dit ene zou al voldoende zijn, hoewel het zelfs geheel een uitwendige zaak is. Het is er mee als met het gebod: ‘Gij zult vader en moeder eren,’ wat ook alleen betrekking heeft op het lichamelijk vlees en bloed, waar men geen vlees en bloed aanziet, maar Gods gebod waarin het begrepen is en omwille waarvan dit vlees ‘vader en moeder’ genoemd wordt. Zo ook, als wij zelfs niets meer hadden dan deze woorden: ‘Gaat heen en doopt,’ dan zouden wij dat toch als Gods ordening moeten aannemen en doen. Nu is er echter niet alleen het gebod en bevel, maar ook de belofte. Daarom is het

[namelijk: is deze instelling] nog veel heerlijker dan wat God verder nog heeft geboden en verordend. Het is – om het maar kort te zeggen – zo vol troost en genade, dat hemel en aarde het niet kunnen begrijpen. Er is echter wel kennis voor nodig om dit te geloven, want aan de schat ontbreekt niets, maar het ontbreekt ons daaraan dat wij het [niet] verstaan en vasthouden. *Deudsch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 217, 1-14.*

Daarom heeft iedere christen zijn leven lang genoeg te leren en te doen met de Doop, want hij moet er altijd mee bezig zijn om vast te geloven wat deze belooft en geeft: overwinning van duivel en dood, vergeving van zonde, Gods genade, de gehele Christus en de Heilige Geest met al Zijn gaven. Kortom, het is zo overvloedig, dat als de zwakke en bevreesde menselijke natuur erover nadenkt, dan moet die zeker gaan twijfelen of het wel waar zou kunnen zijn. Want, stel je voor, dat ergens een dokter was die de kunst verstond om te maken dat de mensen niet zouden sterven, of als ze wel stierven, daarna eeuwig zouden leven, dan zou de wereld zoveel geld laten sneeuwen en regenen, dat vanwege de rijken er verder niemand aan te pas zou komen. Nu wordt in de Doop, deze heerlijke schat en dit kostbare medicijn, dat de dood verslindt en alle mensen in het leven houdt, bij iedereen omniert voor de deur gelegd. Op deze manier moet men de Doop zien en gebruiken, opdat wij ons daarmee troosten en versterken als onze zonde of ons geweten ons bezwaren, en zeggen: ‘Ik ben toch gedoopt; maar als ik gedoopt ben, is mij beloofd dat ik de zaligheid en het eeuwige leven zal hebben, beide voor ziel en lichaam.’ Daarom gebeuren deze twee dingen in de Doop: het water wordt uitgegoten over het lichaam, dat alleen maar de werking van het water vatten en ontvangen kan, maar bovendien wordt dan het Woord gesproken, dat de ziel ook kan vatten en ontvangen. Daar nu het water en Woord samen één Doop vormen, moeten ook zowel lichaam als ziel behouden worden en eeuwig leven. *Deudsch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 217, 15-34.*

DE KINDERDOOP

Laat dit dan genoeg gezegd zijn over de natuur, het nut en het gebruik van de Doop, voor zover hier nodig. Maar nu komt de vraag waarmee de duivel door zijn geestdrijvers [Dts.: Rotten] de hele wereld in verwarring brengt, namelijk, de vraag over de Kinderdoop: of ook de kinderen geloven en om een goede reden gedoopt worden. In het kort zeggen wij daarop, dat wie eenvoudig is, deze vraag moet ontwijken en verwijzen zal naar de geleerden. Wil je echter antwoorden, antwoord dan op deze manier: dat de Kinderdoop Christus welgevallig is, wordt voldoende bewezen door Zijn Eigen werk, namelijk dat God veel kleine kinderen – die op deze manier gedoopt zijn – heilig gemaakt en de Heilige Geest gegeven heeft; dat er ook in onze dagen nog velen zijn aan wie men bemerkt en gewaarwordt – zowel wat de leer als wat het leven betreft – dat zij de Heilige Geest hebben. Het is Dezelfde Geest Die ons door Gods genade ook gegeven is, namelijk, dat wij de Schrift kunnen uitleggen en Christus kennen, wat zonder de Heilige Geest niet geschieden kan. Als God de Kinderdoop niet zou aannemen, zou Hij aan geen van hen ook maar een deeltje van de Heilige Geest geven. Om het kort te zeggen, dan zou er gedurende zoveel eeuwen tot op deze dag geen mens op aarde [in waarheid] christen zijn. Daar nu God de Doop bevestigt door Zijn Heilige Geest te schenken, zoals men dat kan zien en waarnemen in de geschriften van verschillende kerkvaders, bijvoorbeeld de heilige Bernardus*, Gerson*, Johannes Hus* en anderen, en omdat de heilige christelijke kerk niet ondergaat tot aan het einde der wereld, moeten zij toch erkennen dat de Doop God welgevallig is. Want Hij kan niet tegen Zichzelf ingaan of leugens en bedrog steunen; ook kan Hij daarbij niet Zijn genade en Geest geven. Dit is bijna het beste en sterkste bewijs voor de

eenvoudige en ongeleerde mensen. Want men zal ons dit artikel: ‘Ik geloof een heilige, christelijke kerk, de gemeenschap der heiligen,’ en wat hier verder volgt, niet kunnen ontnemen of het omverwerpen. *Deusch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 218, 1-23.*

Verder zeggen wij, dat het voor ons niet van het allergrootste belang is, of degene die gedoopt wordt, gelooft of niet gelooft; want daardoor wordt de Doop niet ongeldig, maar alles is gelegen aan Gods Woord en gebod. Dit is nu wel een beetje scherp gesteld, maar het berust wel op wat ik gezegd heb, dat de Doop niets anders is dan water én Gods Woord met elkander verbonden, dat wil zeggen: wanneer het Woord bij het water is, dan is de Doop echt, hoewel het geloof er nog niet bij zou komen. Want mijn geloof maakt de Doop niet, maar ontvangt de Doop. De Doop zelf wordt dan ook niet ongeldig, al wordt deze niet op de juiste wijze ontvangen of gebruikt, want de Doop is – zoals gezegd – niet aan ons geloof, maar aan het Woord gebonden. Want al zou vandaag een ongelovige bedrieglijk en onder een vals voorwendsel komen en wij zouden hem in volle ernst dopen, zouden wij niettemin moeten zeggen dat de Doop geldig zou zijn. Want hier is het water samen met Gods Woord, al ontvangt hij het niet geheel zoals het moest, zoals ook zij die onwaardig aan het Avondmaal deelnemen, wel het ware Sacrament ontvangen, hoewel zij zelf niet geloven. *Deusch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 218, 24 – 219, 2.*

Zo zie je dat het verweer van de geestdrijvers [Dts.: Rottengeister] niet deugt. Want – zoals gezegd – al zouden de kinderen niet geloven, wat niet waar is, zoals wij al aangetoond hebben [vgl. citaat: WA 30.1, 218, 1-23], zou toch de Doop geldig zijn en niemand mag ze weer opnieuw dopen, zoals ook geen afbreuk gedaan wordt aan het Avondmaal, ook al zou iemand met verkeerde bedoeling deelnemen. Het zou ook niet te verdragen zijn, dat iemand vanwege het misbruik [namelijk: ongelovig of vruchteloos gebruik] van het Sacrament, het even later weer opnieuw zou moeten nemen, alsof hij het daarvoor niet werkelijk zou hebben ontvangen. Want dit zou de allerergste lastering en schending van het Sacrament betekenen. Hoe kwamen wij erbij [om te zeggen] dat Gods Woord en instelling verkeerd en ijdel zou zij, omdat wij het verkeerd gebruiken? Daarom zeg ik: heb je niet geloofd, geloof dan alsnog en zeg dit: ‘De Doop is wel geldig geweest, maar ik heb deze helaas niet op de juiste wijze ontvangen.’ Want ook ikzelf en allen die op deze manier gedoopt worden, moeten voor God zo spreken: ‘Ik kom hier in mijn geloof en in dat van anderen, en toch kan ik niet daarop vertrouwen, dat ik geloof en dat veel mensen voor mij bidden, maar ik vertrouw daarop, dat het Uw Woord en bevel is.’ Immers, ook tot het Avondmaal ga ik niet op grond van mijn geloof, maar op grond van het Woord van Christus. Ik mag dan sterk zijn of zwak [in het geloof], dat laat ik aan God over, maar dit weet ik, dat Hij mij gezegd heeft te komen, te eten en te drinken enzovoort, en dat Hij mij Zijn lichaam en bloed geeft; en dit is voor mij geen leugen of bedrog. Zo doen wij nu ook met de Kinderdoop: wij brengen het kind met de gedachten en verwachting dat het gelooft, en bidden daarbij dat God het kind geloof mag geven, maar op die grond dopen wij het niet, maar alleen omdat God het bevolen heeft. Waarom is dat? Omdat wij weten dat God niet liegt, ik en mijn naaste, kortom, alle mensen kunnen feilen en liegen, maar Gods Woord kan niet missen. *Deusch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 219, 3-26.*

Daarom zijn het zulke vermetele, lompe geesten die op die manier vaststellen en besluiten: waar het geloof niet is, daar moet de Doop ook niet echt zijn. Het is precies alsof men zou willen zeggen: als ik niet geloof, dan heeft Christus geen waarde, of: als ik niet gehoorzaam ben, dan hebben vader, moeder en de overheid niets te betekenen. Is dat een juiste gevolgtrekking, dat, als iemand iets niet doet wat hij doen moet, de zaak [die hij doen moet] op zichzelf dan ook niets en waardeloos zou zijn? Keer het liever om en zeg: ‘Zelfs daarom is de Doop reeds iets dat [in zichzelf] goed is, omdat

deze verkeerd door de mensen ontvangen wordt, want als de Doop in zichzelf niet goed zou zijn, kon men hem ook niet misbruiken of zich eraan bezondigen. Want zo staat er: ‘Het misbruik neemt het goede gebruik niet weg, maar bevestigt het.’ Goud blijft immers goud al wordt het door een hoer in zonde en schande om de hals gedragen. *Deusch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 219, 27-38.*

Daarom moet gesteld worden, dat de Doop altijd waarachtig blijft en zijn volle betekenis behoudt, ook al zou zelfs iemand enkel gedoopt worden en niet oprecht geloven. Want Gods instelling en Woord laat zich niet door mensen verdraaien en veranderen. Maar die geestdrijvers [Dts.: Schwermgeister] zijn zo verblind, dat zij Gods Woord en gebod niet zien kunnen, en de Doop en de overheid niet anders kunnen bekijken dan als water in een beek of pot, of hen [die over ons gesteld zijn] als alle andere mensen. Omdat zij geen geloof of gehoorzaamheid zien, menen zij dat zij zowel met de Doop als met de overheid niets te maken hebben. Hier is een verborgen, oproerige duivel bezig, die graag de overheid de kroon van het hoofd wil stoten, om die dan met de voeten te vertrappen; en daarbij [wil deze duivel] alle werken en instellingen van God verdraaien en vernietigen. Daarom moeten wij waakzaam en toegerust zijn, en ons niet van het Woord laten wegtrekken of daarvan afkeren, alsof de Doop enkel maar een leeg teken zou zijn, zoals de geestdrijvers zich verbeelden. *Deusch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 220, 1-13.*

Nu echter moeten wij ook weten wat de Doop betekent en waarom God juist zulke uiterlijke tekenen en handelingen ingesteld heeft bij dit Sacrament waardoor wij om te beginnen [Dts.: erstlich] worden opgenomen in de christenheid. De daad of de handeling nu is dit, dat men ons in het water – dat over ons heen gaat – onderdompelt en ons er daarna weer uittrekt. Deze twee zaken, in het water ondergaan en weer opkomen, duiden op de kracht en de werking van de Doop, die niets anders is dan het doden van de oude Adam en daarna het opstaan van de nieuwe mens, twee zaken die ons leven lang in ons zullen voortgaan, zodat een christelijk leven niets anders is dan een dagelijkse Doop [niet letterlijk, maar zoals gezegd: de doding van de oude en de opstanding van de nieuwe mens], eenmaal begonnen en steeds daarin voortgegaan. Want het moet zonder ophouden zo gebeuren, dat men altijd uitzuivert [of: verwijdert] wat van de oude Adam is, en tevoorschijn komt wat tot de nieuwe behoort. Wat is dan die oude mens? Dat is datgene wat ons van Adam aangeboren is, namelijk dat wij toornig, haatdragend, jaloeers, onkuis, gierig, lui, hoogmoedig, en vooral ongelovig zijn, met alle zonden bezet en van nature niets goeds aan ons hebben. Als wij nu in het Rijk van Christus komen, zal dit alles dagelijks afnemen, zodat wij hoe langer hoe meer milddadig, geduldig en zachtmoedig worden, en steeds verder de gierigheid, haat, jaloezie en hoogmoed afbreken. *Deusch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 220, 14-30.*

Dat is het goede gebruik van de Doop, onder de christenen, aangeduid door: ‘waterdoop’ of ‘dopen met water’ (vgl. Johannes 1:26). Als dit niet gebeurt en aan de oude mens de vrije teugel gelaten wordt, zodat die alleen maar sterker wordt, dan wil dat zeggen dat de Doop niet in gebruik is, maar dat tegen de Doop wordt ingegaan. Want wie buiten Christus zijn, kunnen niet anders dan dagelijks erger worden, zoals ook het spreekwoord zegt: ‘Hoe ouder hoe erger, hoe langer hoe slechter.’ Is iemand een jaar geleden trots en gierig geweest, dan is hij vandaag nog veel gieriger en trotser, zodat de ondeugd van jongs af aan met hem groeit en toeneemt. (...) Daarentegen: is men christen geworden, dan neemt de oude mens dagelijks af, net zo lang tot hij geheel teniet gaat. Dat betekent: echt in de Doop gekropen zijn en er dagelijks weer uitkomen. Zo is dan het uiterlijk teken ingesteld niet alleen opdat het krachtig zou werken, maar ook om de betekenis duidelijk te maken. Waar nu

het geloof aanwezig is, met de vruchten, daar is de Doop niet slechts een lege aanduiding, maar deze doet ook zijn werk. Waar echter het geloof niet is, blijft het een louter onvruchtbaar teken. *Deudsch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 220, 31 – 221, 11.*

Hier zie je dus, dat de Doop zowel met haar kracht als door haar betekenis ook het derde Sacrament in zich bevat, namelijk de Boete, die eigenlijk niets anders is dan de Doop. Want wat wil de Boete anders zijn dan het uit alle macht bestrijden van de oude mens en het binnengaan in een nieuw leven? Daarom, wanneer je leeft in de Boete, dan wandel je in de Doop, die dat nieuwe leven niet alleen aanwijst, maar ook bewerkt, aanvangt en voortzet; want daarin wordt geschonken: genade, Geest en kracht om de oude mens er onder te krijgen, opdat de nieuwe tevoorschijn zal komen en sterk zal worden. Daarom blijft de Doop altijd vaststaan, en hoewel iemand ervan afvalt en zondigt, hebben wij daar toch altijd toegang, zodat men de oude mens weer aan zich kan onderwerpen. Maar met water hoeft men ons niet meer te begieten. Want al zou men zich honderdmaal in het water laten onderdompelen, er is toch niet meer dan één Doop, maar de werking en betekenis ervan blijven wel altijd doorgaan. Op die manier is dan de Boete niets anders dan terugkeren en een [opnieuw] gaan tot de Doop, doordat men deze weer in herinnering roept en weer beoefent wat men vroeger begonnen is, maar wat men verwaarloosd heeft. *Deudsch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 221, 12-27.*

Dit zeg ik daarom, opdat men niet weer op het denkbeeld zou komen – waarin wij lange tijd geleefd en verkeerd hebben – dat het met Doop afgelopen zou zijn en wij daarvan geen gebruik zouden kunnen maken nadat we later weer in zonden gevallen zijn. Dat maakt, dat men de doop alleen maar ziet als iets dat in het verleden gebeurd is. Dat is zeker ook gekomen, omdat de heilige Hieronymus geschreven heeft: ‘De boete is de tweede plank waarop wij ons moeten redden en aan wal komen, nadat het schip vergaan is,’ namelijk het schip waarop wij ingescheept zijn en overvaren als wij de christenheid binnenkomen. Daarmee is echter het [dagelijkse] gebruik van de Doop ons ontnomen, zodat deze ons niet meer van nut kan zijn. Daarom is dit ook niet goed gezegd, want het schip vergaat niet, omdat het – zoals eerder gezegd – Gods instelling en niet iets van ons is. Maar het kan wel gebeuren, dat wij uitglijden en overboord vallen. Valt iemand echter overboord, dan moet hij zorgen dat hij weer naar het schip toe zwemt en zich daaraan vastklemt, totdat hij er weer in komt en verder vaart zoals daarvoor eenmaal aangevangen is. *Deudsch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 221, 28 – 222, 6.*

Zo ziet men wat een voortreffelijke zaak de Doop is, die ons uit de muil van de duivel rukt, ons Gods eigendom maakt, die de zonde overwint en wegneemt, en daarna nog de nieuwe mens versterkt en altijd blijft bestaan werkzaam is totdat wij uit deze ellende tot de eeuwige heerlijkheid komen. Daarom zal ieder de Doop beschouwen als zijn dagelijks kleed, waarin hij altijd moet wandelen, opdat hij zich altijd met het geloof en met de vruchten daarvan laat omringen, en op die manier de oude mens om te brengen en op te groeien in de nieuwe mens. Want als wij christenen willen zijn, dan moeten wij datgene in praktijk brengen waaraan wij de naam CHRISTEN ontlenen. Valt iemand echter af, laat hij dan toch terugkomen. Want Christus – de Troon der Genade – wijkt niet van ons en wijst ons niet af als we naar Hem terugkeren, ook al hebben wij gezondigd, dan blijven toch al Zijn schatten en gaven bestaan. Zoals eenmaal in de Doop vergeving van zonden ontvangen is, zo blijft deze nog dagelijks werkzaam zolang wij leven, dat is: zolang wij de oude mens nog om onze nek hebben hangen. *Deudsch Katechismus (Der Große Katechismus) 1529, vgl. WA 30.1, 222, 7-20.*